

mas, elefántcsont testű, színarany ruhás *Athéné szobrának*.

Az Akropolisz *Erechtheion* templomát a *karatidák*, a leányalka formált oszlopok tették híressé. Az emberi szépséget dicsőítő görögök csamokokat építettek a testgyakorláshoz, a szellemet edző iskoláknak, és színházakat a nemes szórakozásnak (Athén, Epidauros).

A szobrászat az archaikus korban az ifjakat többnyire meztelenül, a leányokat ruhában mintázta meg. Érezhető a frontálisra törekvés, de a karok már nem képeznek tömböt a testtel. Az arcokon a jellegzetes „archaikus mosoly” látható. A klasszikus szobrászat képviselői a test arányos szépségét, a mozdulatok harmóniáját hangsúlyozták, a ma is emlegetett „görög szépség” eszményét öröklítették meg.

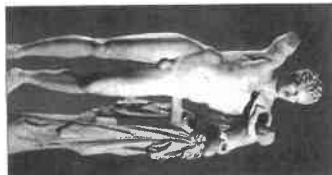
► *Kariatida az Erechtheionról*
Ion, (6. század) kithon, és hátul
összefont hajkaitól látható
a leányok

Milon: Diskoszvető
(Kr. e. 450 körül, római
másolat, Róma) ►

Polükleitos: Lámtészánívó
(Kr. e. 450 körül, Naxos)

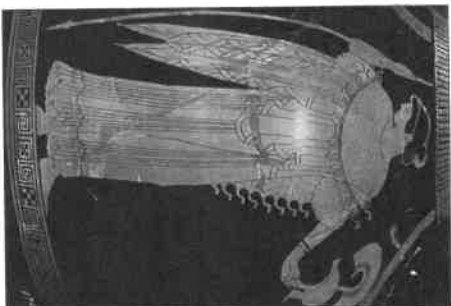
Proxitész: Hermész
(Kr. e. IV. sz., Olympia)

*Fekete aldosos vázákép
részlete*
(Kr. e. VI. sz., Parizs)
Poszeidon, a tenger istene
mintás kithon és
szaglyazott himantion visel.
Kézében háromágú szigonyt
tart

Fekete aldosos váza. ►
Megjelenéséről
Franciscus-vázának nevezik
(Kr. e. VI. sz., Firenze)

Vörös aldosos váza (Kr. e. V. sz., Róma)
Athén, a bölcsesség és a tudomány istennője, Kithonia
fölött körpányként álló bűbájos női képzőművész, Kithonia
Kézében lánc és sík látható

A hellenizmus mozgalmaságot és szenvedélyt vitt a szobrokba. Ilyen alkotás a *pergamoni Zeusz-oltár* körüli tütó frízek (domborművek) sora vagy a *Laokoon csoport*, három rhodoszi művész munkája.

Az athéni fazekasok negyedét ma is *keramikosz*-nak nevezik. Az itt található ásatási terület gazdaságot, a múzeumokat a legtöbb agyagedénnyel és vázával. A korai munkák jellegzetessége a szerkezeti felépítést hangsúlyozó geometrikus minta. A korszak is erőteljes nevet. Az archaikus kor elején *fekete aldosos*, majd később *vörös aldosos* vázakat készítettek, amelyekről leolvashatók a kor jellegzetes viseletei.

Viselet

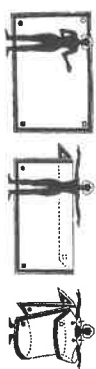
A test és a szellem egysége az öltözködésekben is érvényre jutott. A ruhák gazdagon redőzött elrendezésének sokfélesége árulkodott viselője társadalmi, gazdasági helyzetéről, műveltségi szintjéről is.

Alapanyagok

Len, kender, pamut, gyapjú volt öltözködeik anyaga. A nyersfehérén kívül kedvelték a zórá, az ibolya és a vörös árnyalatait is. Mintázásuk gyakran alkalmazzák szegélydíszeket.

Női viselet

Közös vonás mindkét nem öltözködésekben, hogy különböző méretű és anyagú téglalapokat öltöttek magukra. Legjellegzetesebb ruhadarabjuk a *kithon* volt, amit villon összefogva, különböző bőséggel redőzték magukra. E fölül tekerték a *himantion*, amely gyapjú anyagának köszönhetően köpenyként szolgált. A filozófusok, tudósok, mint azt szobrokon láthatjuk, gyakran csak ezt a ruhadarabot viselték.

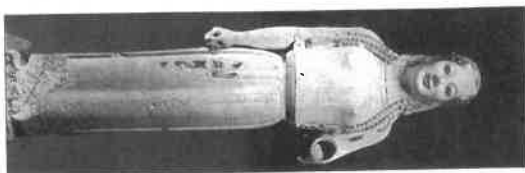

A kithon felépítésének módja

A nők az archaikus időktől viselték a *peploszt*, amely a kithon egyik változata. A többnyire gyapjúból készült, négy-szögletes, oldalt nyitott anyag felső szélét visszahajtották, és mindkét vállon rögzítették. Testmagasságuknál jóval nagyobb anyagra volt szükség, hogy bőrként erő öltözetet alakíthassanak ki. A munkához, harchoz szokott spártai nők rövid peploszt viselték. A kezdetben szűkebb formákat később gazdag redőzés váltotta fel. Ha kithon fölött viselték, felsőruhaként szolgált.

Férfiviselet

Az öltözet alapja a *kithon*, amely combközépig vagy térdig ért. Hosszú formában a fiatalok csak ünnepeken alkalmazzák, az idősebbek pedig alsó öltözet-

► *Archaikus leányok peploszban*
(Kr. e. VI. sz., Athén)

A domborművön látható férfi kétszer övezett rövid kithont,
kithont és a hátára engedve petaszoszt látnak. A nő hosszú
peploszt visel (Kr. e. V. sz., Naxos)

ként viselték. A fél vállat szabadon hagyó *exomiszt* munkához használták. Köpeny céljára, a himantion helyett, a nagyobb mozgást biztosító *kithamisz* bőrtöltött bal vállukra, és a jobb oldalon fűzővel rögzítették.

Hajviselet, fejfedők

A nők hullámos hajukat pántokkal és szalagokkal fogták össze, kezdetben művészi fonatokba, később „görög” korbácsba. (A hajlat lazán a tarkójukra teker-
ték.) Diszes hajlálót, néha fátylat is viseltek. A nap